

KÁRI D. PETERSEN, vafevni til fólkatingsvalið, skrifvar:

Hevur fólkatingsvalið nakran týdning?

Fyri fólk flest hevur eitt fólkatingsval minni áhuga enn eitt lógtingsval. Hetta er kanska ikki so lógð, tí ter avgerðir, sum vit leggja mest til merkis, skattalógir, tolllógir, havnabyggingar, vegagerðir, útbýggingar av skipaflothanum o.s.fr. verða tiknar í lógtinginum.

Áðrar avgerðir, áðrar lógir, sum skipa víðurskiftini hjá okkum, hugsa vit ikki dagliga so nógv um. Hvussu eru rættarvíðurskiftini ímillum borgararnar skipað, hvussu eru víðurskiftini ímillum keypara og seljara, tá teir eru ósamdir, hvussu skal verða farið fram, tá trætmál er um hetta ella annað, nær er ein persónur myndugur,

nær kann ein persónur giftast, nær kunnu hjún verða skild, hvat skal gerast við fólk, ið ger brotsgerðir av ymsum slag og fyri alt tað, hvat eru brotsgerðir? Hetta eru bert nøkur fá dømi um mál, sum lógtingið sambært stýrisskipan okkara ikki hevur lóggevvald í. Her er tað fólkatingsvalið, sum tekur avgerð, hóast eingin tilfellið lóg verður sett í gildi her, uttan lógtingið góðkennir hana. Um tað er rætt, at lógtingið ikki hevur lóggevvald á hesum øki, er ein annar spurningur, men í løtuni er skipanin soleiðis.

Eftir stýrisskipanini umsitir landsstýrið heldur ikki øll mál. Sambært stýrisskipanina eru

summi mál sonevnd felagsmál, og tey verða umsitin av donsku stjórnini, sum her er umboðað av ríkisumboðnum.

Tað hava verið ymsar áskoðanir, um vit í heila tikið eiga at hava umboð í fólkatitinginum. Summi halda, at vit heldur áttu at haft ein feroyskan umboðsmann í København, summi hava fært fram, at danska grundlógin í síni tíð varð troðkað inn á okkum, at vit áttu at haft eina aðra stýrisskipan, og at vit sum mótmæli ikki áttu at senda fólk á danatig. Kortini tykist tað nú, sum allir flokkar halda tað vera rætt at stilla upp valvænir fólkatingsvalið.

Hvat ein feroyskur fólkatingsmaður skal gera í tinginum, er eisini ein spurningur, sum orðadráttur er um. Skal hann bert vera har og ansa eftir, um mál koma fyri, sum hava serligan áhuga hjá okkum og annars halda seg uttan fyri danskan politikk, ella skal hann taka lut í øllum tingarbeiðinum, eisini taka støðu til skipan av stjórn? Um henda spurning er kjak ikki bert í Føroyum, tað eru eisini danir, ið halda, at feroysku fólkatingsmenninir skulu ikki blanda seg í danskan innviðspolitik.

Mín áskoðan er, at danir skulu so ikki seta mark fyri, hvat ein feroyskur fólkatingsmaður tekur støðu til í tinginum, so leingi grundlégning tryggjar okkum tveir fólkatingssesser. Er tað veruliga so, at ein meirlutur í fólkatitinginum ynskir okkara fólkatingsmenn burur, so kunnu vit samráðast um, hvussu víðurskifti okkara við Danmark tað skulu leggjast til rættis. Tað avgerand er sum nú er, hvussu feroysku fólkatings-

menntir sjálfir meta støðu sína.

Tá javnaðarflokkurin hevur haft mann í fólkatitingnum, hevur hesin hildið uppgávu sína vera í mesia mun at fáa tingmenn og stjórn at skilja feroysk víðurskifti og feroysk áhugamál og at vera við í øllum til lóggevvarbeiðinum, sum á nakran hátt hevur okkara áhuga. Ummframt hetta hevur hann hildið tað vera eina av uppgávunum at styðja eina javnaðarstjórn ella eina stjórn, har javnaðarflokkurin er við. Hetta hevur við sær, at tað kann koma fyri, at hann tekur støðu til mál, sum als ikki hava okkara áhuga, men har hansara støðutakan kann vera avgerand fyri um henda stjórn kann halda fram. Hetta hevur fyrst og fremst tveir orsøkir. Ein er, at javnaðararræslan er international, og at ein javnaðarmaður altíð vil veita javnaðarmonnum í øðrum londum mesta stuðul, ið gjørligur er. Ein onnur orsøk er, at tað hevur víst seg, at skiftandi javnaðarstjórnir í Danmark betur enn aðrar stjórnir hava skilt áhugamál okkara og hava verið betur at samarbeiði við í hvussu er, tá javnaðarflokkurin hevur stíð við ræðrið í Føroyum.

Skuldi tað hent, at tað ikki fer at eydnast at skipa eina javnaðarstjórn aftan á hetta fólkatingsvalið, ella ein stjórn, har javnaðarflokkurin er við, hvat er tá uppgávan hjá einum feroyskum javnaðarmanni í fólkatitinginum? Ja, tað fer neyvan at bera til hjá honum at stuðla eina stjórn, har danski javnaðarflokkurin ikki er við. Uppgávan hansara er tá ikki bert at hava eyga við teimum málum, sum hava okkara ser-

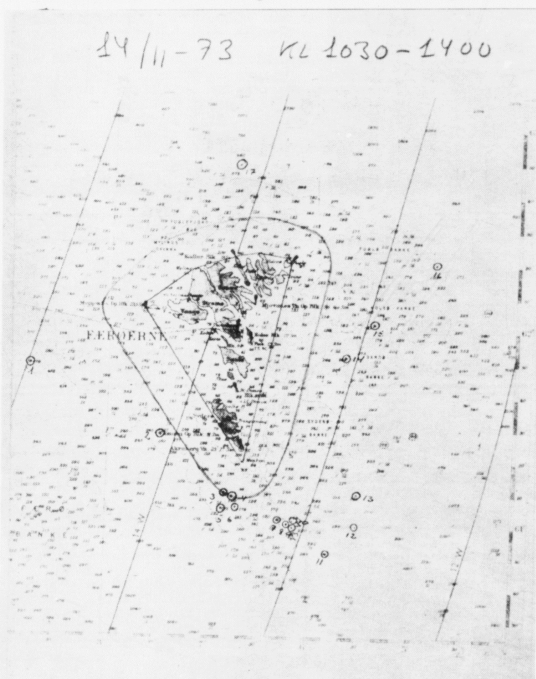

liga áhuga, men at taka lut í øllum tingarbeiði sum kann føra til fyriskipanir, sum á nakran hátt fáa ávirkan heima hjá okkum. Ein feroyskur javnaðarmaður í fólkatitinginum er ikki partur av danska javnaðarflokkinum og skal taka sjálvstøðuga støðu, men hinvegin roynir hann í samarbeiði við tingbólkin hjá danska javnaðarflokkinum at fáa so nógv ávirkan, sum gjørligt er. Størsta uppgáva hansara er tó at upplýsa allar danskar politikkarar um víðurskifti okkara og at fáa teir at skilja hes, víðurskifti. Hetta er ambodið, sum hann skal nýta fyri at fáa frægtastu loysnirnar í teimum málum, sum hava okkara serliga áhuga.

Soleiðis, sum okkara fólkatingsvalið er skipað, er rætturin at veita umboðsmenn at stjórna víðurskiftum okkara, haviðsambandið, sum vit borgarar hava. Skulu vit hava ávirkan á víðurskiftini í landi okkara, er valrætturin eitt tað besta ambodið. Víðurskifti okkara verða ikki einans víðgjørd á Føroya lógtingi, men eisini í Danska fólkatitinginum. Tí eiga vit at vísa einum fólkatingsvalið eins støran ans, sum einum lógtingsvali.

Fólkatingsval verður um trýggjar vikur. Tá er valið í Danmark av, og kanska tað longu tá er grætt, hvørjir flokkar skipa stjórn. Ikk, ber til at siga, hvørji mál, sum hava okkara serliga áhuga, men javnaðarflokkurin vil í fólkatitinginum virka á tann hátt, sum eg havi greitt frá frammanfyri.

Útlendsk fiskiskip undir Føroyum

14. november visti uppteljingin av útlendskum fiskiførum undir Føroyum, at tey vóru 15 í tali. Kortioð visir hvar hesi skip eru stødd.

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Kríggstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkutrygging	- 1466

Vit tryggja:

Bátar, skip, vørur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egna trygging.

FR. DIESEN skrifvar

Kort om bøker

beiderbladet, Olav Larssens tre bøker om terkrigs-Norge, den siste, den langsomme revolusjonen kom i høst og har mye nyt å fortelle.

I har tidligere stats- og utenriksministers John Lyngs annen minnebok »Vaktiskifte« om det dramatiske skifte etter Gerhardsen. Den har fått jevnt god kritikk. Politisk satire har vi også fått meget av. Det er boken som er gode at le av. Jon Leirfall har skrevet om tidas menn og kvinner i en fornøylig sagast i gjennom flere år og i flere år. Den er illustrert av Audun Hetland, den siste om Korvald Kyrre og den store hundestriden.

Av samtids- og aktuelle bøker kan vi trekke fram General Odd Bulls bok om Midt-østen og presse, tv, og radiomannen Jan Otto Johansens bok om »Hvor går Jugoslavia?« Han har bla. skrevet om reiser i Kina og Tsjekkoslovakia for og er alltid på bølgelengde med tida som vi sier.

Arvid Møller, hyggelig utværpmann har skrevet om 93 åringen Anders Underdal som ikke er noen hvem som helst, men som har mangt å minnes både i skrift og tale.

Sjøløst er det kommet mange oversettelser og vi skal ta for oss flere aktuelle saker etter hvert.